КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ХІМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра аналітичної хімії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з навчальної роботи

_____ Наталія УСЕНКО

«___» 06 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФЛЮОРЕСЦЕНТНІ ЗОНДИ В БІОХІМІЧНИХ І МЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

для здобувачів освіти

галузь знань	**10 Природничі науки**
спеціальність	**102 Хімія**
освітній рівень	**Бакалавр**
освітня програма	**Хімія**
вид дисципліни	**вибіркова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2022/2023**
Семестр	**VIII**
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**іспит**

Викладачі: **Кеда Тетяна Євгенівна, к.х.н., доцент**

Бас Юлія Петрівна, к.х.н., асистент.

Пролонговано: на 20__/20__ н. р._____(_____) «__»_____ 20__ р.

на 20__/20__ н. р. _____(_____) «__»___ 20__ р.

КИЇВ – 2022

Розробник: **Кеда Тетяна Євгенівна**, к.х.н., доц., кафедра аналітичної хімії

ЗАТВЕРДЖЕНО
Завідувач кафедри аналітичної хімії
_____ Оксана ТАНАНАЙКО

Протокол № 12 від «_22_» червня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією хімічного факультету

Протокол від «29» червня 2022 року № 7

Голова науково-методичної комісії_____ Олександр РОЇК

«_____» _____ 2022 року

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – вивчення теоретичних основ флюоресцентного аналізу та засвоєння практичних навичок застосування методу для використання флюоресцентних зондів, зокрема у біохімічних і медичних дослідженнях.
2. **Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни**:
   1. Знати основи дисциплін «Неорганічна хімія», «Основи аналітичної хімії», «Інструментальні методи аналізу», «Органічна хімія», «Квантова хімія» «Статистичні методи», а також спеціальної дисципліни «Методи пробопідготовки та розділення».
   2. Уміти проводити розрахунки, будувати графіки з використанням відповідного програмного забезпечення.
   3. Володіти навичками роботи у хімічній лабораторії.

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна «Флюоресцентні зонди в біохімічних і медичних дослідженнях» включає теоретичні основи методу флюоресцентного аналізу і особливості використання цього методу в біохімічних і медичних дослідженнях. У дисципліні детально розглядаються особливості будови основних типів флюоресцентних зондів, їхня класифікація і принципи застосування; способи вимірювання аналітичного відгуку і покращення метрологічних характеристик флюоресцентних методик; флюоресцентна візуалізація, а також апаратурні можливості методу.

4. **Завдання:** формування у студентів теоретичних знань основ флюоресцентного методу аналізу, а також уміння застосовувати знання для розв'язання практичних проблем; набуття студентами практичних навичок, необхідних для експериментального визначення аналітів методами флюориметрії, математичної обробки даних експерименту та розв’язання задач.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню у студентів низки компетентностей, зокрема загальних (ЗК) і спеціальних (СК), таких як: здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК2), здатність працювати в команді (ЗК3), здатність до спілкування іноземною мовою (ЗК6), прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК9); здатність застосовувати знання і розуміння математики та природничих наук для вирішення якісних та кількісних проблем в хімії (СК1), здатність розпізнавати і аналізувати проблеми, застосовувати обґрунтовані методи вирішення проблем, приймати обґрунтовані рішення в області хімії (СК2), здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, відповідно до вимог хімічної метрології та професійних стандартів в галузі хімії (СК3), здатність до використання спеціального програмного забезпечення та моделювання в хімії (СК4), здатність здійснювати сучасні методи аналізу даних (СК5), здатність здійснювати типові хімічні лабораторні дослідження (СК7), здатність використовувати стандартне хімічне обладнання (СК9).

5. Результати навчання за дисципліною.

Код	Результат навчання	Форми викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Знати основи флюоресцентної спектроскопії.	Лекції, самостійне опрацювання рекомендованої літератури.	КР	15
1.2	Знати основні закони флюоресценції. Кількісний флюоресцентний аналіз.	Лекції, лабораторні роботи, самостійне опрацювання рекомендованої літератури.	Перевірка завдань самостійної роботи, результатів лабораторних робіт, КР.	20
1.3	Знати способи вимірювання емісії, квантового виходу, класифікацію і застосування зондів у дослідженні хімічних, біологічних і медичних процесів, а також флюоресцентному аналізі.	Лекції, лабораторні, самостійне опрацювання рекомендованої літератури.	Перевірка завдань самостійної роботи, результатів лабораторних робіт, КР.	25
2.1	Уміти застосовувати метод флюоресцентної спектроскопії за його призначенням. Отримати хіміко-аналітичну характеристику флюоресцентного зонду. Проводити флюоресцентну реакцію відповідно до описаної методики і використовувати її для візуалізації об’єкту або кількісного визначення вмісту аналіту в пробі.	Лекції, лабораторні роботи, самостійне опрацювання рекомендованої літератури.	Перевірка завдань самостійної роботи, результатів лабораторних робіт.	20
2.2	Уміти використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для збору, аналізу, обробки, інтерпретації інформації у царині флюоресцентної спектроскопії.	Лекції, лабораторні роботи самостійне опрацювання рекомендованої літератури.	Перевірка завдань самостійної роботи, результатів лабораторних робіт, КР.	20

*КР – контрольна робота

6. **Співвідношення результатів навчання дисципліни з програмними результатами навчання:**

Результати навчання дисципліни (код) **Програмні результати навчання**	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2
Р05. Розуміти зв'язок між будовою та властивостями речовин.	+	+			
Р07. Застосовувати основні принципи квантової механіки для опису будови атома, молекул та хімічного зв'язку.	+	+			
Р14. Здійснювати експериментальну роботу з метою перевірки гіпотез та дослідження хімічних явищ і закономірностей.		+	+	+	
Р16. Виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до хімічних проблем, використовуючи стандартне та спеціальне програмне забезпечення, навички аналізу та відображення результатів.		+	+	+	+
Р20. Інтерпретувати експериментально отримані дані та співвідносити їх з відповідними теоріями в хімії.		+	+	+	+

7. **Схема формування оцінки.**

7.1 Форми оцінювання студентів.

Семестрове оцінювання:

Максимальна/мінімальна кількість балів, які можуть бути отримані студентом: **60 балів /36 балів,** а саме**:**

1. Контрольна робота №1: РН 1.1, РН 1.2 (частково) – 20/12 балів.
2. Контрольна робота №2: РН 1.3 (частково), РН 2.2 – 10/6 балів.
3. Лабораторні роботи: РН 1.2 - РН 1.3 (частково), РН 2.1 - РН 2.2 (частково) – 20 балів (5 робіт по 4 бали).
4. Оцінювання самостійної роботи: РН 1.2 - РН 1.3 (частково), РН 2.1 - РН 2.2 (частково) – 10/6 балів.

Підсумкове оцінювання (у формі іспиту):

Максимальна/мінімальна кількість балів, які можуть бути отримані студентом: **40 балів/24 бали** (для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою, ніж 24 бали).

Результати навчання, які будуть оцінюватись: РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3.

Форма проведення: письмова робота.

Види завдань: 20 тестових питань – по 2 бали кожне і 4 відкриті питання (розгорнута письмова відповідь) – по 4 бали кожне і 1 розрахункова задача – 4 бали.

Студент допускається до іспиту, якщо протягом семестру він:

- набрав не менше, ніж **36 балів**;
- виконав і вчасно здав лабораторні роботи;
- написав контрольні роботи і вчасно виконав завдання самостійної роботи.

7.2. Організація оцінювання:

Терміни проведення оцінювання:

Контрольна робота №1: після проходження тем 1-2;

Контрольна робота №2: після проходження тем 3-4;

Лабораторні роботи: оцінювання не пізніше 1 тижня після виконання;

Оцінювання самостійної роботи: впродовж семестру.

7.3. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка (за національною шкалою) / National grade	Рівень досягнень / Marks
Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і лабораторних занять.

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лекції	Лабораторні заняття	Самостійна робота
1	Основи флюоресцентної спектроскопії: основні закони флюоресценції і спектральні характеристики.	6	4	6
2	Кількісний флюоресцентний аналіз.	4	10	18
	Контрольна робота №1			
3	Флюоресцентні зонди, особливості їх будови, класифікації і застосування в дослідженні хімічних, біологічних і медичних процесів.	4	10	18
4	Флюоресцентна мікроскопія. Біовізуалізація	4		5
	Контрольна робота №2			
	Консультація – 1 год			
Усього (90)		*18*	*24*	*47*

Загальний обсяг **- 90** *год.*
Лекції **– 18** *год.*
Лабораторні **– 24** *год.*
Консультація – **1** год.
Самостійна робота студентів **– 47** *год.*

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Lakowicz J.R. Principles of Fluorescence Spectroscopy. Third Edition. New York: Springer, 2006. – 954 p.
2. Demchenko, A. P. Introduction to Fluorescence Sensing. Springer Netherlands, 2009. – 586 p.
3. Valeur B., Berberan-Santos M.N. Molecular Fluorescence: Principles and Applications, 2nd Edition. – Wiley-VCH Verlag & Co. KGaA, Weinheim, 2012. – 592 p.
4. Запорожець О.А., Зінько Л.С. Фотометричні та люмінесцентні методи аналізу. Питання та задачі для самоконтролю. Для студентів 4 курсу хімічного факультету спеціалізацій “Аналітична хімія” та “Хімічний контроль навколишнього середовища” .- К.: ВПЦ «Київський університет», 2006. – 50 с.
5. Запорожець О.А., Зінько Л.С. Практикум зі спецкурсів „Методи молекулярної спектроскопії” та „Фотометричні й люмінесцентні методи аналізу”. Для студентів 4 курсу хімічного факультету спеціалізацій “Аналітична хімія” та “Хімічний контроль навколишнього середовища”. Ірпінь, 2007. – 108 с.
6. Комбіновані спектроскопічні та візуальні тест-методи аналізу: конспект лекцій вибраних розділів спецкурсу „Фотометричні та люмінесцентні методи аналізу” для студентів хімічного факультету / О.А.Запорожець. – К., 2005. – 40 с.
7. Stability Constants of Metal ion Complexes: Part B. Organic Ligands / Ed. Douglas D. Perrin.-Oxford-N.Y.-Toronto-Sidney-Paris-Francfurt: Pergamon Press, 1988.